

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 213 | Tarih 15-21 July

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 129 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

16 Temmuz: Türk polisi 27 ilde 74 kişiyi Gülen hareketi ile bağlantılı oldukları iddiasıyla gözaltına aldı.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

19 Temmuz: Baran Tursun Vakfı'nın raporuna göre, 2007'den 2024'ün ilk yarısına kadar aralarında çocukların da bulunduğu toplam 451 sivil polis tarafından öldürüldü.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

20 Temmuz: Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 2015 yılında IŞİD tarafından gerçekleştirilen canlı bomba saldırısında hayatını kaybeden 33 kişi için İstanbul ve başkent Ankara'da düzenlenen anma yürüyüşleri sırasında polis 20 göstericiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

16 Temmuz: İnsan Hakları Derneği Eş Başkanı Eren Keskin'in yoga eğitmeni Akif Manaf hakkındaki bazı ifadeleri nedeniyle yargılandığı davada beraat etmesi ve Akif Manaf'a 'hakaret' suçlamasıyla yargılanan 3 avukatın beraat etmesine ilişkin haberlerin Şile Sulh Ceza Hakimliği kararıyla silinmesine karar verildi.

17 Temmuz: Türkiye, dünya çapında aylık 90 milyondan fazla kullanıcısı olan popüler dijital yayıncılık platformu Wappad'e erişim yasağı getiren ilk ülke oldu.

17 Temmuz: Türkiye, 2023 yılında, ağırlıklı olarak yolsuzluk ve suistimal iddialarını içeren 14.680 haber makalesi de dahil olmak üzere 219.059 URL'ye erişimi yasakladı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

18 Temmuz: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda görev yapan üst düzey bürokrat Metin Kıratlı'yı Anayasa Mahkemesi üyeliğine atayarak mahkemenin bağımsızlığına bir kez daha gölge düşürdü.

KÜRT AZINLIK

18 Temmuz: İnsan Hakları Derneği (İHD) bölge şubesi, Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgelerindeki insan hakları durumuna ilişkin 3.895 hak ihlalinin ayrıntılarını içeren bir yıl ortası raporu yayınladı.

19 Temmuz: Bir Türk mahkemesi, Kürt yanlısı Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) eski eş başkanı Selahattin Demirtaş'ı, 2015-2017 yılları arasında yaptığı konuşmalarda devlet kurumlarını aşağıladığı gerekçesiyle iki yıldan fazla hapis cezasına çarptırdı.

DİĞER AZINLIKLAR

17 Temmuz: Ankara'nın eski belediye başkanı ve önde gelen siyasetçilerinden Melih Gökçek, Türkiye'nin etnik ve dini azınlıklarını hedef alarak, milyonlarca Rum, Ermeni ve Yahudi'nin Müslüman Türk gibi davrandığını ve etnik kökenlerinin ulusal kimliklerde belirtilmesi gerektiğini iddia etti.

CEZAEVİ KOŞULLARI

16 Temmuz: Türkiye'nin güneyindeki Antalya cezaevinde kalan mahkumlar, yaz sıcağında yaşanan ani ve uzun süreli su kesintileri nedeniyle zor günler geçiriyor.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

17 Temmuz: Türkiye'deki Suriyeli mülteci Ahmed Aabo, G-78 kısıtlama kodu kapsamında geçici koruma statüsünün devre dışı bırakılmasının ardından gözaltına alınıp Adana ve Arnavutköy de dahil olmak üzere geri gönderme merkezleri arasında transfer edilirken, bürokratik engeller nedeniyle kritik HIV tedavisinden geçici olarak mahrum bırakıldı ve insan hakları ihlalleri ve halk sağlığı politikasına ilişkin endişelere yol açtı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

16 Temmuz: İstanbul'un Sarıyer ilçesinde GBT sorgusu için sivil polisler tarafından durdurulan H. D. Ö. isimli kişi, polislerin fiziksel şiddetine maruz kaldı. Gözaltına alındıktan sonra bindirildiği polis aracında da fiziksel şiddet devam etti ve vücudunun çeşitli yerlerinden yaralandı.

18 Temmuz: İki ay önce Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla tutuklanan 35 yaşındaki bilgisayar mühendisi

Mehmet Beyret, cezaevindeyken yetersiz tıbbi erişim nedeniyle beyin kanaması geçirdi.

18 Temmuz: Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite (CAT) Türkiye'nin işkence ve kötü muamele konusundaki sicilini gözden geçirdi. Komite, 40'tan fazla sivil toplum kuruluşu tarafından sunulan ve 2016 yılından bu yana sistematik işkence, zorla kaybetmeler, yargısız infazlar ve yaygın cezasızlığı detaylandıran alternatif raporlar ışığında Türk heyetine sorular yöneltti.

SINIR ÖTESİ BASKI

16 Temmuz: 2016 yılından bu yana, Gülen hareketi tarafından 21 ülkede işletilen toplam 232 okula Türk hükümeti tarafından el konuldu.